26/04/2019

Το μοιρολόι της Παναγιάς

/ Ορθόδοξες Προβολές

Τα Κάλαντα της Μεγάλης Παρασκευής, σε αντίθεση με τα λοιπά κάλαντα (Χριστουγέννων, Πρωτοχρονιάς, Θεοφανείων, Λαζάρου και Βαΐων), έχουν θρηνητικό χαρακτήρα και αναφέρονται στη Σταύρωση του Χριστού. Το πρωί της Μεγάλης Παρασκευής ομάδες παιδιών γυρνούν από σπίτι σε σπίτι και τραγουδούν το μοιρολόι «Σήμερα μαύρος ουρανός», γνωστό και ως «Μοιρολόι της Παναγίας». Σε πολλές περιοχές της χώρας τα κορίτσια της ομάδας κρατούν ένα στεφάνι, πλεγμένο με λουλούδια εποχής, το οποίο στη συνέχεια το εναποθέτουν είτε στον Επιτάφιο, είτε στον τάφο του προσφάτως αποβιώσαντος ενορίτη.Στην Σκιάθο άδονται την Μεγάλη Πέμπτη από ομάδες παιδιών, που γυρνούν από σπίτι σε σπίτι, κρατώντας καλαμένιους σταυρούς στολισμένους με λουλούδια της άνοιξης. Τα Κάλαντα της Μεγάλης Παρασκευής τείνουν σήμερα να εκλείψουν.

Το Μοιρολόι της Παναγίας

Σήμερον μαύρος ουρανός, σήμερον μαύρη μέρα
σήμερον όλοι θλίβονται και τα βουνά λυπούνται,
σήμερον έβαλαν βουλή οι άνομοι Εβραίοι,
οι άνομοι και τα σκυλιά και οι τρισκαταραμένοι,
για να σταυρώσουν τον Χριστό, τον πάντων βασιλέα.

Ο Κύριος ηθέλησε να μπει σε περιβόλι
να λάβει δείπνο μυστικό, να μην το λάβουν όλοι.

Η Παναγιά η Δέσποινα καθόταν μοναχή της,
τας προσευχάς της έκανε για το Μονογενή της.
Φωνή εξήλθ' εξ ουρανού υπ' αρχαγγέλου στόμα
σώνουν Κυρά μου οι προσευχές, σώνουν και οι μετάνοιες
και τον Υιό Σου πιάσανε και στον φονιά τον πάνε.
Σαν κλέφτη τον επιάσανε και σαν φονιά τον πάνε
και στου Πιλάτου τις αυλές εκεί τον τυραννάνε.

-Χαλκιά, χαλκιά, φτιάσε καρφιά, φτιάσε τρία περόνια.
Και κείνος ο παράνομος βαρεί και φτιάνει πέντε.
Συ, φαραέ, που τα 'φτιασες, πρέπει να μας διδάξεις.
-Βάλτε τα δυό στα πόδια του, τ' άλλα τα δυό στα χέρια,
το πέμπτο το φαρμακερό βάλτε το στην καρδιά Του
να τρέξει αίμα και νερό να λιγωθεί η καρδιά του.
Η Παναγιά πλησίασε και τα δεξιά κοιτάξει, κανένα δε γνωρίζει.

Κοιτά και δεξιότερα, βλέπει τον Αη Γιάννη:
-Αη Γιάννη, Αη Γιάννη Πρόδρομε και Βαπτιστά του Υιού μου,
μην είδες τον Υιόκα μου τον διδάσκαλό σου;
-Δεν έχω στόμα να σου πω, γλώσσα να σου μιλήσω
Δεν έχω χέρι, πάλαμο για να σου Τον εδείξω.
Βλέπεις εκείνον τον γυμνό τον παραπονεμένο
όπου φορεί πουκάμισο στο αίμα βουτηγμένο;
Εκείνος είναι ο Γιόκα Σου και ο Διδάσκαλός Σου.

Η Παναγιά του μίλησε, η Παναγιά του λέει:
-Δε μου μιλείς παιδάκι μου, δε μου μιλείς παιδί μου;
-Τι να σου πω Μανούλα μου που διαφορά δεν έχεις;
Μόνο το Μέγα Σάββατο κοντά το μεσημέρι
που θα λαλήσει ο πετεινός, σημαίνουν οι καμπάνες.

Αρβανίτικα Κάλαντα
(περιοχής Θίσβης Βοιωτίας)

Ζότι ις shουμ ιρί
ε δε κέι μεμενε Σερμερί
ρι νάνι νe κρικj ε κλjα
μονομπίρενε τshe βρα

ε σταυρόσνε ε πεδέψενε
ατά άπιστο οβρέτ.
ούθου ε ραντίσενε
ε δε φαρμάκj ε ποτίσενε
με πες περόνα ε καρφόσενε
ντι νε ντούαρ,ντι νε κεμπε
με τε μάδενε νε ζεμπρε
ρι νε κεμπε ε κλjα Σιρμερία
με τε ντία κουσιρίρα.
τσh ρι μόι μεμε εδέ κλjα
σκε γκα μούα διαφορά.

Απόδοση στα Ελληνικά
Ο Κύριος ήταν πολύ νέος
και είχε μάνα την Παναγία.
Κάθεται τώρα στο σταυρό και κλαίει
το μοναχογιό της που σκοτώθηκε.
Τον σταυρώσανε τον παιδέψανε
αυτοί οι άπιστοι Εβραίοι.
Ξίδι τον ποτίσανε
με πέντε καρφιά τον καρφώσανε
δυο στα χέρια,δυο στα πόδια
το πιο μεγάλο στην καρδιά.
Κάθεται στα πόδια και κλαίει η Παναγία
με τις δύο ξαδέλφες.
Τι κάθεσαι καλέ μάνα και κλαις;
δεν έχεις από μένα διαφορά.